

JAARVERSLAG 2016

1/1/2016

“Een wandeling door 2016”

Voor u ligt het jaarverslag over 2016, wij hopen dat u met veel genoegen zult lezen wat er zoal is gedaan in Trompenburg Tuinen & Arboretum.

Jaarverslag 2016

“EEN WANDELING DOOR 2016”

Inhoud

- Inleiding
- Profiel van Trompenburg Tuinen & Arboretum
- Missie & Visie
- Jaaroverzicht
- Evenementen & exposities
- Collectie
- Educatie
- Samenwerking
- Vrienden van Trompenburg
- Schenkingen
- Organisatie

In 2016 heeft Trompenburg Tuinen zich mogen verheugen op een groei van het aantal bezoeken. De belangstelling voor Groen en voor het verpozen in het Groen door een jongere groep is duidelijk waarneembaar. De baten uit de Vrienden van Trompenburg hebben bijgedragen aan onze financiële positie voor de toekomst. Door een zeer voorzichtig uitgavenbeleid kon dit jaar met een positief saldo worden afgesloten.

Trompenburg werkt in de komende jaren toe naar het vinden van een nieuw financieel evenwicht. Donaties van particulieren, bedrijven, stichtingen en fondsen zijn van toenemend belang voor hun bijdragen aan projecten die buiten de exploitatie vallen en zijn gericht op verbetering en vernieuwing van de functie van Trompenburg. Dankzij de in het verleden gekozen constructie met een vastgezet kapitaal via de Stichting Volkskracht is het voortbestaan van Trompenburg verzekerd. Dat wil zeggen een voortbestaan op een acceptabel niveau. Voor het handhaven van de huidige hoge kwaliteit van tuin en collecties is uiteindelijk meer geld nodig. Voor een belangrijk deel (50% van het jaarlijkse budget) wordt dit gegenereerd uit entreegelden, publieksactiviteiten, winkel en consumpties. Dat is een indrukwekkende prestatie in vergelijking met andere tuinen en musea (landelijk gemiddelde is 20%!).

Zoals steeds zal voorop blijven staan dat de sfeer en de kwaliteit van Trompenburg overeind blijft en waar mogelijk zal worden versterkt.

Het bestuur spreekt haar erkentelijkheid uit aan iedereen die met volle inzet en betrokkenheid meewerkt aan de instandhouding en verbetering van Trompenburg Tuinen & Arboretum. De gemotiveerde groep van personeel en vrijwilligers is een belangrijke drager van het succes en maakt dat het bestuur de toekomst met vertrouwen tegemoet ziet.

Profiel van Trompenburg Tuinen & Arboretum

Trompenburg Tuinen & Arboretum is een prachtig aangelegde plantentuin met een grote collectie bomen, struiken, vaste planten, bollen en knollen. De oppervlakte bedraagt ruim 8 hectare. De eerste aanleg dateert uit 1820. In 1983 ontving Trompenburg het predikaat "Distinguished Arboretum by the International Dendrological Society". Ter gelegenheid hiervan werd een bronzen plaquette onthuld. Het is daarmee niet alleen een tuin voor plantenkenners, maar ook

voor wandelaars op zoek naar rust in een drukke stad. Voor veel inwoners van de stad Rotterdam en omgeving is Trompenburg Tuinen & Arboretum een geliefde plek om te verpozen in een rustige, goed onderhouden én veilige groene omgeving.

De hoofdlijnen uit het actuele beleidsplan

- het uitbreiden van commerciële activiteiten

Hiervoor zal worden gekeken naar welke mogelijkheden er zijn, bijv. door het opstarten en/of uitbreiden van activiteiten die positief bijdragen aan het bedrijfsresultaat. Uitbreiding van de theehuisactiviteiten hoort daarbij, net als de mogelijkheden voor het uitbreiden van de mogelijkheden voor vergaderingen, workshops, recepties, trouwerijen.

- het opbouwen van een bestand van 1000 Vrienden

Het in 2015 in gang gezette opbouwen van een bestand aan Vrienden moet de komende jaren vruchten gaan afwerpen. Hiermee wordt beoogd jaarlijks € 50.000 op te halen aan extra financiële ondersteuning. Door actieve werving en het bieden van bijzondere activiteiten wil Trompenburg een grote groep begunstigers aan zich binden.

- een groei tot meer dan 50.000 bezoekers per jaar

Hiertoe zal veel aandacht moeten uitgaan naar het vergroten van de zichtbaarheid. Publiciteitscampagnes zullen hier een belangrijke bijdrage aan leveren. In eerste instantie wordt ingezet op de bevolking van Rotterdam en die in de directe omgeving ervan.

- een betere vindbaarheid

Door verbetering van de digitale ontsluiting van onze levende collecties in combinatie met het aanwezige beeldmateriaal zal Trompenburg vaker worden gevonden bij het

zoeken naar specifieke informatie of afbeeldingen van bomen, struiken, coniferen, vaste planten.

- de opstart van een voedselbos

De belangstelling voor het vergaren van kennis over eetbare producten die kunnen worden geoogst in een stedelijke omgeving is sterk groeiend. In samenwerking met specialisten op het gebied van voedselbossen kan Trompenburg hier een vooraanstaande rol spelen. Een deel van Trompenburg leent zich voor omvorming tot een dergelijk voedselbos. Hiermee kan een geheel nieuwe doelgroep worden bereikt.

- het optimaliseren van de inzet vrijwilligers

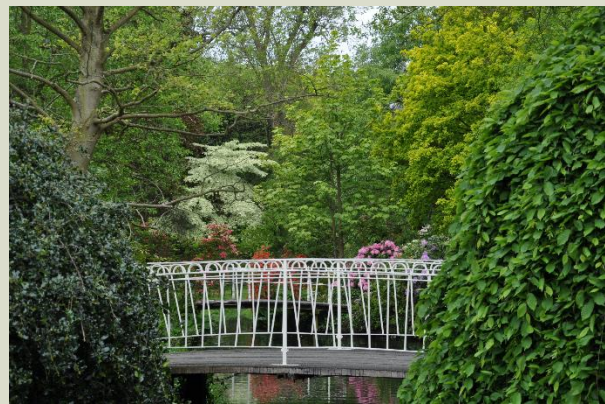
De inzet van vrijwilligers wordt een steeds belangrijkere pijler waarop onze organisatie rust. Vrijwilligers voeren al een veelvoud aan taken uit, van praktische tuinwerkzaamheden tot het geven van rondleidingen. Gezocht zal worden naar welke uitbreiding van taken er nog mogelijk is en hoe dit moet worden opgezet en begeleid.

Missie & Visie

Missie - Trompenburg Tuinen & Arboretum heeft ten doel de buitenplaats Trompenburg en verbonden gronden als cultuurhistorisch monument met een voor een breed publiek opengestelde hoogwaardige collectie levende bomen en planten ten behoeve van recreatieve, educatieve en wetenschappelijke doeleinden in stand te houden, zo mogelijk te verbeteren en uit te breiden.

Visie - Ook in de toekomst wil Trompenburg Tuinen & Arboretum, een vooraanstaande plaats innemen binnen de plantentuinen in Nederland en daarbuiten. Dit betekent dat grote aandacht uit blijft gaan naar het in stand houden, registreren en onderhouden en vernieuwen van de collecties. Om het voortbestaan te waarborgen en bezoekers te trekken blijft variatie in het aanbod collecties en activiteiten voorop staan om de doeleinden zoals genoemd in de missie te realiseren.

Bezoekers

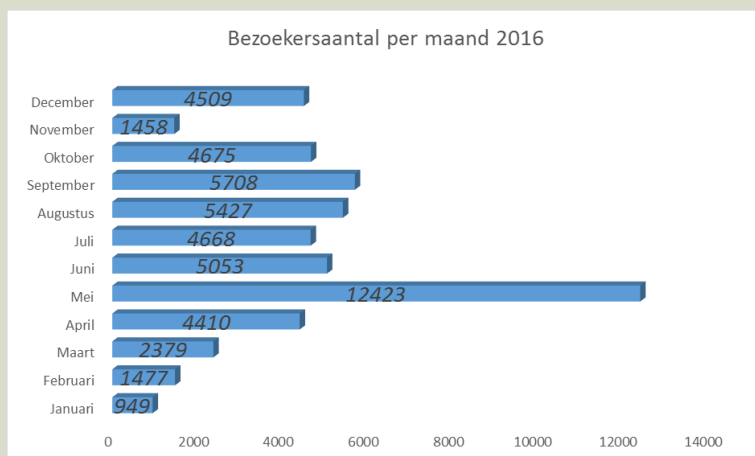
In 2016 mochten wij meer bezoekers ontvangen dan in het jaar ervoor. Dit heeft mede te maken met de toetreding tot de Museumvereniging in 2014. Steeds meer bezoekers weten dat met de **Museumkaart** Trompenburg dagelijks gratis te bezoeken is, net als met de **Rotterdampas**.

Kerncijfers

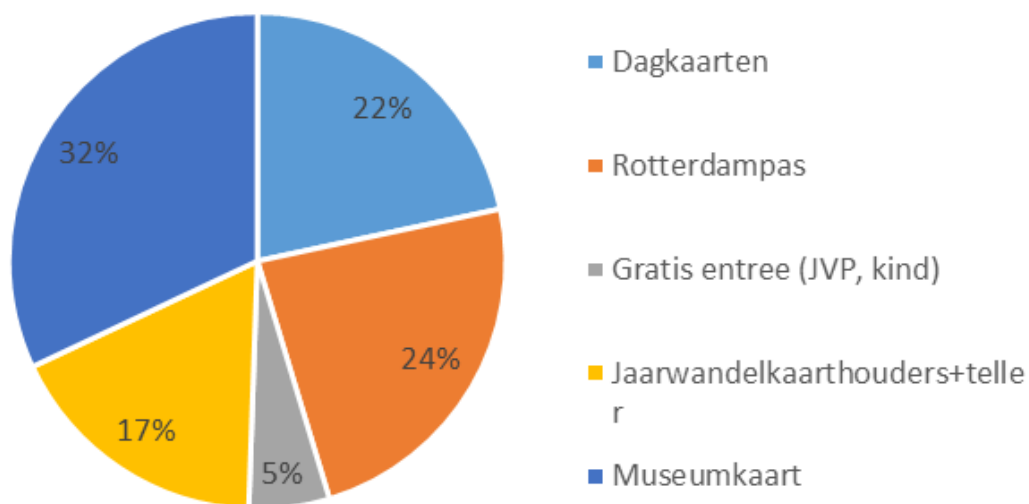
In 2016 mochten wij 53.136 bezoekers verwelkomen, dat waren er 9,66% meer dan in 2015. De meeste bezoeken vinden plaats in het weekend (50% van de bezoeken is op zaterdag of zondag).

De verschillende evenementen zijn goed bezocht (index t.o.v. 2015):

Eénjarigenmarkt:	800 (160%)
Voorjaars-plantendagen:	3.099 (117%)
Najaars-Festival:	2250 (107%)
Kerstmarkt:	3.832 (114%)

Bezoekersaantal naar entree

In het jaarprogramma stonden de vaste onderdelen zoals de Verkoop éénjarigen, de Voorjaars-Plantenmarkt, het Najaars-Festival (herfstfair) en de Kerstmarkt, maar daarnaast ook vele andere activiteiten als exposities, studiedagen en andere bijeenkomsten. Hieronder vindt u een fotoverslag van een selectie van de activiteiten in 2016.

EXPOSITIES

mei-oktober: Roberto Fanari expositie van grote bronzen reliëfs met plantaardige voorstellingen.

aug: Aloysius exposeert silhouetten van allerlei dieren gemaakt van plaatstaal in de tuin.

mei: Radix morgana, project van artist in residence Egied Simons. De wortelgroei van allerlei planten zichtbaar gemaakt.

oktober: Ikebana expositie in entreegebouw en ook buiten in de tuin.

EVENEMENTEN

mei: Voorjaars-Plantendagen

juli: Hortusfestival

juni: Midzomerfestival

juli-augustus: Jeugd Vakantiepaspoort

september: Najaars-Festival

december: kerstmarkt

3 mei 2016

BinnensteBuiten
jouw dagelijkse inspiratie voor binnen & buiten

◀ TUIN & NATUUR

Lente in Trompenburg

3 mei 2016

mailen & delen

BinnensteBuiten is voor de tweede keer in Arboretum Trompenburg. Gert Fortgens is een enthousiaste directeur die trots is op alle tekenen van lente in de stadstuin.

Televisieprogramma Binnenste Buiten kwam tweemaal naar Trompenburg

Manuel Kneepkens declameert enkele van zijn gezichten in de uitzending Chris Vemer van RadioRijnmond.

Kaarthouders Museumkaart Jeugd nemen deel aan workshop onder leiding van Artist in Residence Egied Simons.

De Makersmarkt op het Oostplein, promotie met de mogelijkheid van een virtuele wandeling.

Opening tentoonstelling Radix Morgana

Roberto Fanari
vertelt over
zijn bronzen
landschappen

Collectie

Onderhoud en beheer

Trompenburg is een museum met een levende collectie. Onze collectiestukken zijn levende planten die jaarlijks groeien en dus een beetje in omvang toenemen. Met de jaren wordt de beplanting bestaande uit vaste planten/struiken/bomen dus voller en schaduwrijker. Voor een optimale ontwikkeling van de "collectiestukken" wordt er in het onderhoud gekeken wat er nodig is aan maatregelen. Dit kan zijn snoei, verplanten, vervangen of verwijderen. Jaarlijks wordt een plan opgesteld wat er aan onderhoudsmaatregelen nodig is en wanneer die moet worden uitgevoerd in de loop van het jaar. Naast onderhoud aan de bestaande collectie is er een actief verzamelbeleid om de collectie voortdurend te kunnen vernieuwen of onderdelen van de collectie te kunnen vervangen. Zo worden er jaarlijks tientallen toevoegingen uitgeplant op vrijgemaakte dan wel opengevallen plaatsen. Aanwinsten worden voordat ze een definitieve plek in de tuin vinden een aantal jaren opgekweekt op onze eigen kwekerij.

Expertise, educatie, onderzoek

Jaarlijks wordt Trompenburg benaderd met velerlei vragen over identificatie, toepassing of onderhoud van bomen, struiken of vaste planten. Naast particulieren weten ook kwekers en scholieren uit binnen- en buitenland ons te vinden. Met (thema-)rondleidingen, radio- en televisieopnamen, lezingen en informatieve stukjes in onze nieuwsbrief en in tijdschriften brengen wij op een aangename en gemakkelijk begrijpbare wijze kennis over omtrent de rijke schat aan planten in- en de geschiedenis van Trompenburg.

Educatie

Met het gehele pakket aan studiedagen, rondleidingen, exposities, artikelen, lezingen en stageplekken is ook in dit verslagjaar veel gelegenheid geboden aan geïnteresseerden om meer te weten te komen over het reilen en zeilen in Trompenburg. Vanzelfsprekend geldt geheel Trompenburg als een permanente expositie. Samenwerking met andere botanische tuinen in Nederland en daarbuiten voor het delen van kennis en (expositie-)materiaal werd als een verrijking gezien van ons eigen aanbod.

Het blijven vernieuwen/verbeteren van de website en de mediamogelijkheden, zoals Facebook, kreeg veel aandacht evenals het uitbreiden van de dendrologische bibliotheek en de fotodatabase

Samenwerking

Wij worden gesteund door

Nederlandse Vereniging Botanische Tuinen

waag society

NUMMER 5 2016 • JULI

WWW.BOTANISCHETUINEN.NL

Landelijke dag

We kijken terug op een geslaagde Landelijke dag van de botanische tuinen van afgelopen 15 juni. Voor presentatie planten voor de toekomst klik op [deze link](#). Of plak in je browser:

<https://www.dropbox.com/s/0uy4bbd49gd4rrc/Presentatie%20Planten%20vd%20Toekomst%2015-06-2016.pdf?dl=0>

Ruim 200 deelnemers hebben genoten van het programma én van elkaar, want er was ruim gelegenheid en tijd om elkaar te ontmoeten. We zijn er trots op dat we konden laten zien dat de technische infrastructuur van de website staat. Nu kan het publiek de gegevens van de planten in beeld en verhaal bekijken, voor zover deze zijn ingevoerd. De grote klus van het vullen met de gegevens van meer planten, te beginnen bij de kroonjuwelen gaat nu beginnen. Dank aan de testers voor de evaluatie van dit onderdeel van de website.

Ook het testen van de app is op 15 juni met overgave gedaan. Zie hiervoor ook de foto's: klik op [deze link](#). Of plak in je browser: <http://myalbum.com/album/CX4x6kR-9f5z>. Nick was in de huid van de planten gekropen en had mooie dialogen geschreven. Na Utrecht en de ontwikkeltuinen worden de overige tuinen nu uitgenodigd ook hun dialogen te gaan schrijven. Voor het schrijven van de dialogen wordt een speciale workshop georganiseerd op 25 augustus aanstaande.

Terwijl de zon schijnt en de planten welig tieren vanwege de vele buien, een laatste nieuwsbrief voor de vakantie.

Vanuit Planten voor de toekomst wensen we iedereen een heel goede zomervakantie!

Zichtbaar worden in de buitenwereld

We zijn intussen begonnen met het realiseren van de derde doelstelling van ons project: onze doelgroep verjongen en verbreden door zichtbaarder te worden in de buitenwereld. Afgelopen vrijdag heeft Hugo van den Bos met zijn collega's van Koeweiden Postma de aftrap gegeven van hun opdracht om een merkidentiteit voor de botanische tuinen te ontwikkelen.

Zie voor de website van dit designbureau

www.koeweidenpostma.com. Met een groep van 15 collega's uit verschillende tuinen ontstond een levendige discussie over de verbeelding van ons 'waardenmerk' in de buitenwereld.

Via [deze link](#) kun je zien wat de uitgangspunten zijn van waaruit zij aan het werk gaan. Of plak in je browser:

<https://www.dropbox.com/s/tm52f42bfvd585/Zichtbaar%20worden%20in%20de%20buitenwereld.pdf?dl=0>

Deze uitgangspunten zijn een weerslag van onze discussies in de proeftuinen en ALV's van de afgelopen jaren.

1. **Nederlandse Vereniging van Botanische Tuinen** - Dankzij de gift van de Nationale Postcode Loterij kon de NVBT het project Planten voor de Toekomst opstarten om de bekendheid van de botanische tuinen te vergroten. Het project heeft onmiskenbaar een duw gegeven aan de NVBT en de bij haar aangesloten tuinen. Tuinen weten elkaar beter te vinden, komen met elkaar in contact, wisselen kennis uit. Veel tuinen kennen een wankel financieel evenwicht, subsidies nemen af, meer eigen inkomsten worden noodzaak. Onze tuinen hebben grote meerwaarde als een 'ontspannen' omgeving en zijn daarnaast instellingen waar een gedocumenteerde, levende plantencollectie wordt beheerd ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek, natuurbehoud, tentoonstelling en onderwijs.
2. **Nederlandse Dendrologische Vereniging** – samen met deze vereniging beheren wij de

dendrologische bibliotheek. Een grote collectie boeken met als hoofdthema houtige gewassen voor gebruik in tuin, park en landschap. Vrijwilligers verzorgen deze collectie en beheren de catalogus die via de website is te raadplegen.

3. **Erasmus Universiteit** –voor de inrichting van de parkachtige aanleg van het noordelijke deel van de Campus heeft Trompenburg een twintigtal bomen geschonken. Totdat ze op hun definitieve plek kunnen worden geplant staan ze nu op een apart gedeelte ter opkweek.

4. **Natuur- en recreatieschap IJsselmonde - Donckse Velden:** Rond het historische landgoed Huys ten Donck bij Ridderkerk zijn vanaf 2003 nieuwe recreatiegebieden aangelegd waarin de bewoners van de wijken Bolnes en Slikkerveer kunnen wandelen en fietsen. Het gebied is vernoemd naar het landgoed: de Donckse Velden. Om aan te sluiten bij en karakter van het landgoed blijft het gebied vrij open afgewisseld met grote boomgroepen. Voor de boombeplanting op een viertal terpen heeft Trompenburg een groot aantal bijzondere bomen geschonken én aangeplant. Het betreft collecties eiken, beuken en aantal andere markante bomen. Deze bomen blijven deel uitmaken van onze collectie. De begeleiding en verzorging van deze bomen wordt door onszelf verzorgd in goed overleg met de beheerder Natuur- en recreatieschap IJsselmonde.

De derde en laatste fase van dit project is in 2014 aangelegd. Dit omvat het gebied tussen de Donckse Laan en sluit aan op het in 2003 aangelegde terrein bij Bolnes. Na uitvoering gaat het schap het terrein beheren. Er is dan zo'n 30 hectare nieuw recreatiegebied met meer dan honderd bomen van Trompenburg opengesteld voor publiek.

Vriend van Trompenburg

Het is een groot genoegen te constateren dat de oproep die wij dit jaar hebben gedaan een goede respons heeft gehad. Ruim driehonderd personen reageerden positief op ons verzoek om extra steun aan Trompenburg. Velen van hen besloten daarnaast ook één of twee Jaarwandelkaarten aan te schaffen. Menig **Vriend van Trompenburg** blijkt ook houder van een Museumkaart of Rotterdampas. Het gebruik van deze kaart of pas bij het bezoek aan Trompenburg steunt ons ook financieel!

Met de uitgegeven Vriendenkaart kan met korting artikelen in onze winkel worden gekocht en kan worden deelgenomen aan de speciale activiteiten voor onze Vrienden. De Vriendenkaart is het gehele jaar geldig en kan per kalenderjaar worden verlengd. Wij beschouwen onze Vrienden als bijzondere ambassadeurs van Trompenburg. Natuurlijk willen we nog veel meer Vrienden gaan begroeten. Het is niet alleen fijn veel Vrienden te hebben, wij hebben onze Vrienden ook hard nodig, willen wij de huidige kwaliteit van Trompenburg kunnen handhaven. Daarom gaan wij door met de werving.

Schenken

Van verschillende personen, stichtingen en bedrijven ontvingen wij schenkingen in natura (tuinbanken, tuinornamenten, plantmateriaal) en in geld. Alle schenkingen worden aangewend voor het in standhouden, verfraaien en verbeteren van Trompenburg.

Beeld geschonken door de heer Korink.

Organisatie: Bestuur

Het bestuur bestaat uit 7 personen. Twee bestuursleden worden benoemd uit Stichting Bevordering Volkskracht en twee uit de familie Van Hoey Smith. Deze bestuursleden hebben geen periodieke aftredens of leeftijdsgrens. Drie bestuursleden worden benoemd door het bestuur zelf. Deze bestuursleden zijn aftredend en herkiesbaar na iedere drie jaar tot hun 72 jaar. In theorie kunnen zij dus tot hun 75^e in het bestuur blijven. Voor vakinhoudelijke informatievoorziening maakt het bestuur gebruik van een adviseur op het gebied van groen. Het bestuur vergadert zo vaak als nodig maar minimaal vier keer per jaar. De bestuursleden ontvangen geen beloning voor hun inzet.

Voorzitter

Drs. B. Westendorp

Secretaris

Dhr. R. van Hoey Smith

Penningmeester

Drs. J. de Bruin

Leden

Mr. A. van Hoey Smith

Mr. T. Cieremans

Mw. A. Loef

Dhr. W. Kromhout

Adviseur

Ing. H. Sneep

Code Cultural Governance - Het bestuur van Trompenburg Tuinen & Arboretum is gecommitteerd aan de regels van goed bestuur, zoals geformuleerd in de Code Cultural Governance.

Ethische Code voor musea - Het bestuur van Trompenburg Tuinen & Arboretum onderschrijft de Ethische Code voor musea als richtlijn voor museaal handelen.

Trompenburg Tuinen is met ingang van 1 januari 2014 aangewezen als Culturele ANBI (RSIN 002769098)

Organisatie: Medewerkers, vrijwilligers en stagiaires

Naast de 9 fte medewerkers in loondienst is er een grote groep van meer dan honderd vrijwilligers die zich inzet voor Trompenburg. Onze vrijwilligers zetten zich in aan de balie, in het Theehuis, als tuinvrijwilliger (incl. het zaaigenootschap voor bijzondere eenjarigen) en ook als rondleider. Dit jaar hebben wij van april tot en met augustus 9 stagiaires van tuinbouwopleidingen verspreid over Frankrijk gelegenheid geboden werkervaring bij ons op te doen.

